

Kural 9 Başvurularına İlişkin Kısa Kılavuz (Türkçe)

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi kararlarının uygulanması süreci özünde Bakanlar Komitesi (BK) ile davalı devlet arasında resmileştirilmiş bir diyaloga dayanır. Bir Kural 9 başvuru sahibi olarak siz de bu diyaloga katılmış oluyorsunuz. Dolayısıyla işbu katkınızın tamamıyla anlamlı olabilmesi için bu hususları bilmeniz gerekmektedir:

- diyalog süreci,
- diyalogun nereye varacağı,
- diyaloga nasıl değer katabileceğiniz.

Başvurunuzu diyaloga yanıt verecek şekilde yapılandırmanız da yardımcı olacaktır. Bu kılavuzun EK'inde Kural 9 başvuruları için bir şablon yer almaktadır.¹

a. Sürecin Anlaşılması için;

AİHM kararlarının uygulanmasına ilişkin [Avrupa Uygulama Ağı El Kitabı'na \(EIN Handbook\)](#) göz atmalısınız. Özellikle, anladığınızdan emin olmanız gereken noktalar aşağıdaki gibidir:

- [Bakanlar Komitesi \(Committee of Ministers\)](#) ve [Kararların İcrası \(Uygulanması\) Dairesi'nin \(Department for the Execution of Judgements\)](#) rolü (1.2 & 1.3.4)
- Genel tedbirler ve bireysel tedbirler (1.2)
- Eylem Planı ve Eylem Raporu (1.3.1)
- Tekrar eden davalar ve öncü davalar (1.3.2)
- Standart denetim ve gelişmiş denetim (1.3.3)
- Bildirim zamanlaması ve özellikle Kural 9 başvurusunun ne zaman sunulacağı (2.1.2.3)

b. Diyalogun Nereye Vardığını Anlamak için;

Her etkileşimde olduğu gibi, taraflar zaten konuşmanın yarısındanayken baştan katılmanın bir anlamı olmayacaktır. Daha önce neler söylendiğini öğrenmek için [HUDOC-EXEC web sayfasına](#) giderek sağ üst köşedeki arama penceresini kullanarak ilgili davayı bulunuz.

Görünüm (view) sekmesi ile başlamalısınız. Burada en fazla dört bölüm olacaktır:

1. Bir vaka açıklaması: Bu kısım, Kararların İcrası Dairesi'ne (KİD) göre kararın uygulanması için gerekli tedbirlerle ilgili olan unsurlarından oluşmaktadır. Bu, özellikle bir davanın karmaşık olduğu durumlarda, başvurunuzun odağını daraltmada yardımcı olabilir.
2. Yürütmenin durumu: Bu kısım size şimdiye kadar olan hikâyeyi anlatmaktadır. Bu bilgiyi ilgili başvurunuzu daha açık hale getirmeye yardımcı olduğu hallerde, çok kısa bir özet dışında, tekrarlamana gerek yoktur.

¹ Bakanlar Komitesi'ne yapılan yazılı bir başvuru için kullanılan resmi terim (*communication*) "bildirim"dir. Bu kılavuzda daha gayri resmi bir terim olan (*submission*) "başvuru" kullanılmıştır.

Gelişmiş denetim altındaki vakalarda iki bölüm daha olacaktır:

3. Notlar/Sorunlar: Bu kısım, vakanın en son BK toplantısında ele alınmasından hemen önce KİD tarafından BK'ye sunulan (brifing) bilgilendirmedir. KİD üye devlet temsilcilerinin farkında olması gerektiğini düşündüğü son gelişmeleri ve endişeleri gündeme getirir. Toplantıdan önce çoğu vaka için temsilcilerin okuyacakları tek şey bu brifingdir (30 - 40 vakayı inceleyecekleri göz önünde bulundurulduğunda). Sadece özel bir ilgileri varsa bir dava hakkında daha fazla ayrıntıya gireceklerdir (örneğin bir Kural 9 başvurusunu okumak suretiyle).
4. Kararlar: Bu kısım, BK tarafından davalı devlete yapılan tavsiye niteliğinde yorumlardan oluşur. Bunları, (a) hükümetinizin bir tavsiyeye uymadığını düşünüyorsanız kanıt sunmak ve (b) bir sonraki toplantıda bu "kararların" nasıl güçlendirilebileceğine dair kendi önerilerinizi sunmak amacıyla dikkatle incelemelisiniz. Ayrıca, son karar bir sonraki BK incelemesinin tarihini belirleyebilir veya bu incelemedeki tartışmaları davanın belirli bir yönüyle sınırlayabilir.

Ardından "Related" (ilgili) sekmesine gidiniz. Bu, Eylem Planları, Eylem Raporları, Kural 9 bildirimleri ve gelişmiş denetim altındaki davalar için BK Kararları dahil olmak üzere denetim süreciyle ilgili tüm belgelere link sağlar.

Hükümetiniz halihazırda bir Eylem Planı veya güncelleme raporu sunmuşsa, önerilen tedbirlerin yeterli olup olmadığını değerlendirmek için bunları dikkatle incelemelisiniz. Ayrıca en son birkaç BK kararına da bakmakta fayda vardır. Bu kararlar genellikle çok kısadır ve BK'nin ne düşündüğü hakkında size fikir verir.

c. Nasıl değer/anlam katabilirsiniz?

Bir Kural 9 başvurusunun üç genel hedefinden biri (veya bunların bir kombinasyonu) olabilir: denetim sürecinin güçlendirilmesine yönelik tavsiyelerin iletilmesi; yeni olgusal bilgilerin iletilmesi veya -daha nadiren- usule ilişkin önerilerde bulunulmasıdır.

(i) Denetim sürecinin güçlendirilmesine yönelik tavsiyeler

Hükümetinizin Eylem Planı'nda (veya güncellenmiş Eylem Planı'nda) önerilen tedbirlerin yeterli olup olmadığını değerlendirerek ve yeterli değilse, ihtiyaç duyulan ek tedbir önerileri geliştirerek işe başlamalısınız. Bazı devletlerin mümkün olduğunca az şey yaparak kurtulmaya çalışabileceğinden bu çok önemlidir.

Aynı zamanda, genel tedbirlerin kapsamı, AİHM kararında tespit edilen ihlalin tekrarlanmasını önleme gerekliliği ile sınırlıdır. **Bu tedbirlerin belirlenmesi, ilgili kararın, özellikle "Genel İlkelerin Mevcut Davaya Uygulanması" başlıklı bölümün dikkatli bir şekilde incelemesiyle başlaması gerekliliği ne kadar vurgulansa azdır.** Davanın koşullarının açıkça haklı çıkardığının ötesine geçen önerilerde bulunmaktan kaçınmalısınız.

Hükümetiniz, davayı münferit bir olay olarak sunarak genel tedbirleri sınırlandırmaya çalışabilir. Böyle bir durumda, daha geniş kapsamlı genel tedbirler için yapacağınız tavsiyeleri, olayın daha geniş bir olumsuz davranış örüntüsünün parçası olduğunu gösteren bağlamsal bilgilerle desteklemeniz önemli olacaktır.

İdeal olarak, genel tedbirlere yönelik tavsiyelerinizi Hükümetinizin ilk Eylem Planı yayımlandıktan sonra mümkün olan en kısa sürede yapmalısınız. Daha sonraki bir aşamada tavsiyede bulunmak isterseniz - belki de yeni gerçekler ışığında veya alınan tedbirlerin işe yaramadığına dair kanıtlar sunarak veya sürece daha sonraki bir aşamada dahil olduğunuz için - bu yine de faydalı olacaktır.

Bir davanın (kararın uygulanmasının) denetlenmesi sırasında BK, alınan genel önlemlerin gerçekten etkili olduğunu anlamak için genellikle davalı devletten kanıt isteyecektir. Talep edilecek kanıt türünü önererek BK'ye yardımcı olabilirsiniz.

(ii) Yeni bilgilerin aktarılması

BK için faydalı bilgiler muhtemelen üç tipten biri olacaktır:

- Hükümetinizin raporlarındaki yanlışlıkların, yanlış beyanların veya eksikliklerin düzeltilmesi. Bu çok önemlidir; çünkü birçok devlet karar uygulanmasında kaydedilen ilerlemeye ilişkin aşırı pozitif bir tablo ortaya koyduğunda, sahadan kaynak yoksunluğunda, BK'nin itiraz etmesi çoğu zaman mümkün değildir.
- BK'nin uygulamadaki ilerlemeyi değerlendirmesini sağlayacak istatistik veya diğer verilerin sağlanması. Bu bilgi, benzer ihlallerin devam ettiğine dair kanıtları da içerebilir.
- İlgili gelişmeler hakkında daha genel bilgiler, belki siyasi veya benzer/diğer nitelikte.

Bu bilgiler **yeni** olmalıdır. BK/KİD'ye zaten bildiklerini söyleyen ya da uluslararası organların (Avrupa Konseyi, BM, AGİT gibi) raporları, ulusal insan hakları kurumlarının raporlarının İngilizce/Fransızca versiyonları ya da uluslararası/İngilizce medyada yer alan haberler gibi kolay erişilebilir kaynaklardan bilgi sağlayan bir Kural 9 başvurusunun pek bir anlamı olmayacaktır. Belirli bir argümanı desteklemek için bu raporlara atıfta bulunmak faydalı olsa da içeriklerini uzun uzadıya tekrarlamaya gerek bulunmamaktadır.

Standart olarak, sağladığınız bilgiler ya kendi veya diğer yerel STK'ların savunuculuk ve belgeleme çalışmalarından ya da KİD'nin kolayca erişemeyeceği kendi ulusal dilinizdeki diğer kaynaklardan gelecektir. Özgün kaynağınız aracılığıyla ulaşılan bilgiler, aynı zamanda bilgi edinme özgürlüğü talepleri, hükümet yetkilileriyle yapılan yazışmalar veya parlamento soruşturmaları gibi kaynaklar özellikle değerli olacaktır.

Sağladığınız her türlü bilgi, kaynağı belgelenen dipnotlarla referanslandırılmalı/atıfta bulunulmalıdır.

Son olarak, olan her türlü bilgiyi kararın uygulanmasıyla ilgili olarak sınırlandırmalısınız. Ülkenizdeki sorunlarla ilgili daha geniş mesajlar vermek istiyorsanız, bunu diğer Avrupa Konseyi organlarına yapacağınız başvurularla gerçekleştirebilirsiniz.

(iii) Usule ilişkin öneriler

Örneğin, bir davanın standart prosedürden gelişmiş prosedüre değiştirilmesini teklif ederek veya hükümetinizin bir davanın kapatılması bildirimine karşı çıkararak denetim prosedürünü tesir etmeye çalışmak isteyebilirsiniz. Usulü önerge konularının bir listesi [EIN El Kitabının 2.1.2.1 bölümünde](#) bulunabilir.

d. Yapı ve diğer sunum sorunları

Yapı: Söylediklerinizi BK/KİD ve muhatap devlet arasındaki diyalogla ilişkilendirmek kolay olursa Kural 9 başvurunuz daha etkili olacaktır. Bunu başarmak için kuralın düzeni genellikle eylem planları ve raporlar

için standart yapıyı içermelidir (dava tanımı, bireysel tedbirler, genel tedbirler, sonuç). Diğer bazı unsurlar da gereklidir, bu nedenle tipik bir Kural 9 başvuru yapısı aşağıdaki gibi olacaktır:

- Dava veya dava grubunun kısa bir tanımı (KİD web sitesindeki vaka tanımı iyi bir başlangıç noktası olabilir);
- STK'nızı ve başvuru için niteliklerini kısaca açıklayan bir paragraf;
- Başvurunuzdaki temel tavsiyeleri özetleyen bir paragraf;
- Bireysel tedbirler;
- Genel tedbirler;
- Sonuçlar;
- BK'den davalı devleti ne yapmaya teşvik etmesini talep ettiğinize ilişkin tavsiyeler.

Bir hükümet eylem planı veya raporunda dile getirilen konulara cevap verdiğiniz durumlarda, bu ana başlıklar içindeki ilgili alt başlıkları kullanınız ve hangi noktalara itiraz ettiğinizi veya farklı bir yorum yaptığınızı açıkça belirtiniz. Ayrıca, eylem planında/raporunda kullanılanlarla tutarlı bir dil kullanın (bakanlıklar için kısaltmalar, mevzuat başlıkları gibi), böylece aynı konulara değindiğiniz anlaşılacaktır.

Uzunluk: Kural 9 başvuruları kısa tutulmalıdır. KİD yaklaşık beş sayfa olmasını önermektedir.

Dil: Kural 9 başvurunuz kolay anlaşılır değilse okunmayacaktır. İngilizcenizin/Fransızcanızın bu standardı karşıladığından emin değilseniz, metnizi bu dile hâkim birine inceletiniz. Ayrıca, sade bir dil kullanınız - BK'de bir araya gelen üye devlet temsilcilerinin, davanızdaki uzmanlıkları bir yana, mutlaka hukuk uzmanı olmadıklarını unutmayın.

e. Etkinin değerlendirilmesi

Tavsiyelerinizin veya endişelerinizin ne ölçüde yansıtıldığını görmek için "uygulama statüsü" sayfasını ve (gelişmiş prosedüre tabi davalar için) BK kararını kontrol ediniz. Başvurunuzun KİD'nin değerlendirmesini (HUDOC-EXEC'teki özetle yansıtılır) ve/veya BK kararını ne ölçüde etkilediğini düşündüğünüzü AUA'ya (EIN) bildiriniz.

Ayrıca, hükümete bir Kural 9 başvurusuna cevap vermesi için BK web sitesinde yayımlanmadan önce 10 iş günü verilir, ancak bazı durumlarda bu süreden daha geç cevap verilebilir ([bkz. 2.1.2.1 & 2.1.2.3](#)). Verilen bilgilerin doğruluğuna veya alınan önlemlerin etkinliğine itiraz ettiyseniz ve yanıt verilmediyse veya etkisiz bir şekilde yanıt verilmişse, kanıtlarınızın inandırıcılığı önemli ölçüde artacaktır.

f. Yurtiçinde ve Diğer Avrupa Konseyi Savunuculuğu

Hükümet yetkilileri, milletvekilleri ve diğer STK'larla yaptığınız takip görüşmelerinde Avrupa Konseyi tavsiyelerini/yorumlarını kullanın ve bunları medyada duyurun.

STK iletişimleri, aşağıdaki gibi diğer kurumsal paydaşlara da faydalı bir şekilde kopyalanabilir:

- AKPM Hukuk İşleri ve İnsan Hakları Komitesi: Sayın Günter Schirmer, Sekretarya Başkanı, guenter.schirmer@coe.int

- AK İnsan Hakları Komiseri: Sayın Özgür Derman, Müdür Yardımcısı, Ozgur.DERMAN@coe.int

- ilgili BM Raportörleri (bkz. sayfa 16, [Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının Uygulanmasına İlişkin EIN El Kitabı](#))

Ayrıca, başvurunuzu destekleyici olacağını düşündüğünüz ülkelerin başkentinizdeki büyükelçiliklerine de göndermek isteyebilirsiniz.

g. [Son olarak;](#)

Başvuru yapmaya devam ediniz! Çoğu zaman STK'lar sadece bir kez müdahalede bulunur; ancak pek çok durumda, etkili bir uygulama için sivil toplumun birkaç yıl boyunca katkıda bulunması gerekir. Duruma bağlı olarak belki de her 12 ayda bir müdahale etmeyi düşünmeli ve müdahalelerinizi sürekli olarak desteklemek için kanıt toplamalısınız.

Strazburg, Aralık 2019

Not: İşbu kılavuz "yaşayan bir belgedir" ve gerektiğinde güncellenecektir. Lütfen geliştirilebilecek herhangi bir şey hakkında geri bildirimde bulunarak deneyimlerinizi paylaşınız.

Kural 9.2 Başvuruları için Taslak

1. Kural 9.2 Başvurusunu AİHM Kararlarının İcrası Dairesine göndermek üzere üst-yazı e-postası;

E-posta adresi: DGI-Execution@coe.int

Sayın İlgili Kişi,

Bu mesaj size [davanın/dava grubunun adı ve başvuru no]'nun [ülkenin adı] tarafından icrasının Bakanlar Komitesi tarafından değerlendirilmesi bağlamında gönderilmektedir. Bakanlar Komitesi'nin kararların infazının ve dostane çözüm şartlarının denetlenmesine ilişkin Kurallarının 9.2 maddesi uyarınca [kuruluşun adı] tarafından hazırlanan Tebliğ ektedir.

Daha fazla açıklamaya ihtiyaç duymanız halinde, lütfen bizimle iletişime geçmekten çekinmeyiniz.
[İletiyi gönderen kişi/kuruluşun iletişim bilgileri]

Taslak e-mailin İngilizce versiyonu için [tıklayınız](#).

2. Başvurunun Kendisi;

DGI İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü AİHM Kararlarının Uygulanması Dairesi
(DGI Directorate General of Human Rights and Rule of Law Department for the Execution of
Judgments of the ECtHR)
F-67075 Strasbourg
Cedex
FRANCE
E-posta: DGI-Execution@coe.int

(Başvuru Tarihi)

TEBLİĞ

Bakanlar Komitesi'nin Denetime Dair Yönetmeliği'nin 9.2. maddesi uyarınca kararların ve dostane çözüm şartlarının [başvuran STK(lar)ın adları] tarafından uygulanmasına ilişkin;

DAVA ADI / DAVA GRUBU (Başvuru No)²

² Davanız için ilgili Hudoc-Exec sayfasına köprü ekleyiniz. Tarayıcı pencerenizdeki uzun bağlantı yerine sayfanın üst kısmındaki kalıcı belge URL'sini kullandığınızdan emin olun.

GİRİŞ PARAGRAFI - Davanın ve Organizasyon(lar)ın Tanıtımı

Aşağıdaki hususları da içerecek şekilde davanın kısa açıklaması:

- Davanın/davaların konusunun anlatımı, ilgili olayın bir özeti ve AİHM tarafından tespit edilen ihlal(ler)in bir açıklaması;
- Kararın kesinleştiği tarih ve davanın gelişmiş denetim altında mı yoksa standart denetim altında mı olduğunun belirtilmesi.

Dava açıklaması, kararın uygulama için gerekli bireysel ve genel tedbirlerin belirlenmesiyle ilgili unsurlarına odaklanmalıdır. HUDOC-EXEC veri tabanında yayınlanan vaka açıklaması iyi bir başlangıç noktasıdır.

Başvurunun sahibi olan STK veya STK'ların kısa tanıtımı, odak alanları ve uzmanlıkları ve deneyimlerinin vaka konusuyla ilgisi. Avrupa Konseyi tarafından iyi tanınan STK'lar için bu bölüm çok kısa tutulabilir, hatta belki de dipnot olarak verilebilir.

UYGULAYICIYA YÖNELİK ÖZET

BK'ye yönelik esas tavsiyeleri (belki 4 veya 5 madde ile sınırlı olacak şekilde) madde işaretleri halinde buraya yerleştiriniz.

BİREYSEL TEDBİRLER

Sağladığınız bilgiler ve başvurunuz, bunların sunulduğu sırası ve mümkünse başlıklar açısından Eylem Planını'nda kapsanan bilgilere paralel şekilde yanıt vermelidir.

- Kabul edilen/öngörülen münferit tedbirlerin yeterliliğine değinerek, münferit tedbirlerin genel tedbirlerin önceden kabul edilmesini gerektirdiği durumlara ve bunların nasıl tasarlanması gerektiğine işaret ediniz;
- Tazminat ödenmesi, mahkumiyetin/sabıka kaydının iptali gibi münferit tedbirlere ilişkin olarak gerçekleştirilen eylemler hakkında güncel bilgi veriniz.

GENEL ÖNLEMLER

Yine, mümkünse Eylem Planı ile aynı başlıkları ve alt bölümleri kullanarak Eylem Planı'nda sunulan bilgilere doğrudan yanıt veriniz.

Genel tedbirlerle ilgili her türlü ilerlemeyi/zorluğu açıklayınız. Devlet tarafından sağlanan ve tedbirlerin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi yanlış yansıttığı veya abarttığı düşünülen her türlü bilgiye itiraz ediniz.

Ele almanız gerekebilecek konular arasında yasal gelişmeler, yürütme/idari uygulamalar ve yargı uygulamalarındaki boşluklar yer almaktadır.

Devlet tarafından önerilenlerin yetersiz olduğu veya etkisiz kaldığı durumlarda ilave genel tedbirler öneriniz.

Örneğin, eylem planının ihlale yol açan faktörlerin ciddiyetini tam olarak yansıtmadığı düşünülüyorsa, daha genel bağlamsal bilgiler sağlayınız.

Yorumlarınızı kendi kaynaklarınızdan elde ettiğiniz kanıtlarla desteklemelisiniz. Ayrıca, özellikle İngilizce olarak mevcut olmadıkları durumlarda, ulusal kurumların ve diğer yerel STK'ların raporlarına da atıfta bulunabilirsiniz.

Ayrıca, özellikle argümanlarınızı destekledikleri durumlarda, Avrupa Konseyi ve diğer uluslararası kurumların uzman organlarının raporlarına da atıfta bulunabilirsiniz. Ancak, KİD'nin bu bilgilerden zaten haberdar olması muhtemel olduğundan, bunlardan uzun uzun alıntı yapmanıza gerek yoktur.

Sistematik başarısızlıkların dava konusu durumu nasıl devam ettirdiğini gösteren yakın tarihli davalara veya istatistiklere atıfta bulunmak özellikle değerli olacaktır. Gerçekler ve rakamların yanı sıra kanıt toplamadaki kaynaklarınızı/ortaklarınızı da eklediğinizden emin olunuz.

SONUÇLAR VE BK'YE ÖNERİLER

BK'ye tavsiyelerinizi burada belirtiniz. Bu tavsiyeler mümkün olduğunca gerçekçi olmalı ve BK'den davalı devleti ne yapmaya teşvik etmesini istediğinizi ortaya koymalıdır. STK'lar şunlardan kaçınmalıdır:

- Kararın uygulanması için gerekli olanın kapsamını aşan tavsiyeler veya bilgiler sunmak.
- Fazla "kampanyacı" veya duygusal bir ton benimsemek.

Tavsiye örnekleri:

- STK'lar, BK'nin tedbirlerin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi veya halihazırda uygulanmakta olan tedbirlerin etkinliğini göstermek için devletten ne tür kanıtlar sunmasını talep edebileceğini önerebilir.
- STK'lar, yasa veya politika reformu ya da eğitim gibi atılması gereken daha geniş adımlara ilişkin önerilerde bulunabilir; STK'lar bu tür önerilerde bulunurken, söz konusu kararın uygulanması için bu tür adımların gerçekten gerekli olduğunu göstermeye çalışmalıdır.

Usule ilişkin sorular söz konusu olduğunda, STK'lar ayrıca:

- Devletlerin gecikmesi halinde eylem planlarını/raporlarını sunmalarını talep etmek (Devletlerin bir karardan sonra en geç 6 ay içinde eylem planlarını/raporlarını sunmaları gerekmektedir)
- Üç aylık CM-DH (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin AİHM Kararlarının İcrası Gündemli Toplantısı) toplantısında bir vaka hakkında tartışma çağrısı (gelişmiş gözetim altında olmayan vakalar için)
- BK için bir ara çözüm çağrısı
- BK'ye kararın yorumlanması için AİHM'ye başvurusu çağrısı
- İstisnai durumlarda ihlal işlemlerinin başlatılması için çağrıda bulunulması